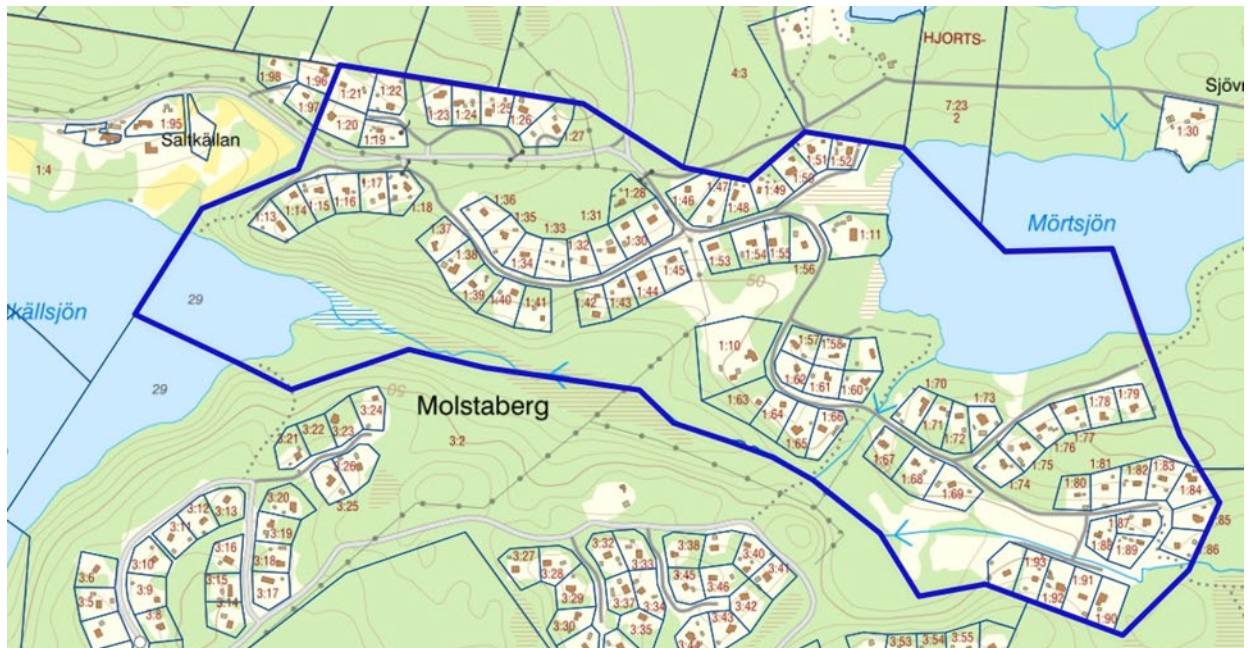

Bedömning av situationen för vatten och avlopp inom området Molstaberg Norra

Sammanfattning

Molstabergs fritidshusområde har identifierats som ett utredningsområde i kommunens vatten- och avloppsplan (VA-plan), vilket innebär att möjlighet att anordna dricksvattenförsörjning och avloppshantering på de enskilda fastigheterna behöver utredas.

Miljökontoret har under våren 2024 gjort en inventering av avloppsanläggningar i norra området av Molstaberg, på fastigheterna inom byggnadsplan 0181K-P538C. Inventeringen visar att flertalet av de enskilda avloppen, främst för bad-, disk- och tvättvatten, är undermåliga och uppenbara risker finns för påverkan på grundvatten och dricksvattentäkter i området. Miljökontoret bedömer att avlopp inte kan lösas enskilt på majoriteten av fastigheterna och att behovet av en hållbar avloppslösning i ett större sammanhang bedöms som hög.

På majoriteten av fastigheterna inom området finns enskilda dricksvattenbrunnar. Miljökontoret saknar information om vattenkvaliteten i de enskilda dricksvattentäkterna. Det kunde dock konstateras vid inventeringen att det finns brunnar som ligger mycket nära och/eller nedströms enskilda avloppsanläggningar och att risker för förorening av grundvatten/dricksvatten därmed föreligger.

Syfte

Fritidshusområdet Molstaberg har identifierats som ett utredningsområde i Södertälje kommuns VA-plan. Det innebär att det finns behov av att göra en bedömning av möjligheterna att ordna vatten och avlopp på de enskilda fastigheterna inom området. Inom norra delen av Molstaberg ska bedömningen även ligga till grund för samhällsbyggnadskontorets pågående detaljplanearbete.

Beskrivning av området Molstaberg norra samt bakgrund

Molstaberg norra är ursprungligen avsett för fritidsbebyggelse och omfattar ca. 48 hektar fastmark och 9,7 hektar vattenområden. Inom området finns 84 privatägda fastigheter, varav cirka en fjärdedel är permanentbebodda. VA-försörjning sker med enskilda anläggningar. Huvuddelen av allmänningarna inom området ligger inom fastigheten Molstaberg 1:12 som ägs av Molstabergs tomtägarförening.

Molstaberg norra omfattas av byggnadsplanen 0181K-P538C från år 1961. Enligt byggnadsplanen får avloppsledning för spillvatten inte anläggas inom området och anordning vars användande påkallar anläggande av avloppsledning inte uppföras. Det innebär att miljökontoret inte kan ge tillstånd till nya avloppsanläggningar inom området.

Enligt jordartskartan från Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) består marken av urberg, svallsediment grus och postglacial lera. Området är delvis starkt kuperat, särskilt i den västra delen.

Området ligger inom Mölnboåns avrinningsområde. Nära området finns ytvattenförekomsterna Trönsjön samt Mörtsjön och Saltkällsjön, som mynnar i vattenförekomsten Långbrobäcken. Långbrobäcken har enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige) måttlig ekologisk status vilket inte får försämrats. Kontakt finns med grundvattenförekomsten Vårdingeåsen-Långbro.

Resultat

Under maj och juni 2024 genomförde miljökontoret en inventering i området för att få en uppdaterad bild av vatten- och avloppssituationen. Inventeringen visade att flertalet av fastigheterna hade egen borrhäls eller grävd dricksvattenbrunn med indraget vatten i bostadshuset samt anordnat enskilt avlopp.

Området Molstaberg norra utgörs av totalt 84 privatägda fastigheter, varav omkring 62 var fritidsboenden och 22 var permanentboende vid inventeringstillfället.

Avlopp

Av totalt 84 fastigheter har 41 torrtoaletter, varav 13 av dem är förbränningstoiletter. Resterande fastigheter har i dagsläget sluten tank för WC-vatten. Därtill gick det inte att se någon avloppsanordning alls på 5 fastigheter.

Toalettlösning	Antal
Torrtoalett (Förbränningstoiletter och mulltoalett)	41
Sluten tank för WC	38
Oklart vilken typ av toalett	5
Totalt	84

Tabell 1. Toalettlösningar i Molstaberg Norra

På 57 av fastigheterna i området leds bad-, disk- och tvättvatten till någon form av slamavskiljare. Enligt Miljöbalken (1998:808) ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Det innebär att en slamavskiljare behöver ha ett efterföljande reningssteg, då endast en mycket liten del av föroreningarna avlägsnas i en slamavskiljare. Miljökontoret konstaterade att det på 27 fastigheter finns en efterföljande reningsanläggning efter slamavskiljaren och majoriteten av dessa anläggningar består av en markbaserad rening i en resorption, infiltration eller markbädd. På 30 fastigheter finns slamavskiljare som saknar efterföljande rening, alternativt att det vid inventering inte gick att se någon efterföljande

rening. På 27 fastigheter med indraget vatten saknas slamavskiljare och bad-, disk- och tvättvatten leds via avloppsrör direkt till stenkista eller mark.

Hos majoriteten av bad-, disk- och tvättvattenanläggningarna kunde brister konstateras och många av dessa avloppsanläggningar uppfyller inte dagens krav på funktion och reningskapacitet. Speciellt stor olägenhet kunde konstateras på permanentbebodda fastigheter. Då området ursprungligen var avsett för fritidsboende är avloppsanläggningarna för bad-, - disk- och tvättvatten oftast enkla och inte dimensionerade för permanentboende.

Avloppslösning för bad, -disk- och tvättvatten	Antal
Slamavskiljare med efterföljande infiltration/markbädd	27
Slamavskiljare med efterföljande utsläpp till mark/stenkista	30
Direkt utsläpp till mark/stenkista	27
Totalt	84

Tabell 2. Avloppslösningar för bad, - disk- och tvättvatten i norra Molstaberg

Dricksvatten

Vid inventeringen undersöktes om fastigheterna hade egna dricksvattenbrunnar. Av 84 inventerade fastigheter kunde miljökontoret konstatera att 67 av dessa har egna dricksvattenbrunnar, några av fastigheterna har endast sommarvatten som tas från närliggande sjöar. Utöver de enskilda brunnarna finns gemensamma brunnar vid ett flertal platser längsmed den enskilda vägen som sträcker sig genom området.

Enligt SGU:s kartinformation gällande grundvattenkapacitet i berggrunden har området varierande uttagningsmöjligheter vilket är begränsat till <250-1500 liter/timme. Det råder hög risk att avloppsvatten når grundvatten i området på grund av de geologiska förutsättningarna. Grundvattnets sårbarhet för föroreningar är måttlig till hög. Miljökontoret saknar underlag och information om aktuell vattenkvalitet hos de enskilda dricksvattentäkterna. Det kunde dock konstateras vid inventeringen att flera brunnar låg mycket nära och/eller nedströms enskilda avloppsanläggningar och att risker för förorening av dricksvatten därmed föreligger.

Miljökontorets bedömning

Miljökontorets inventering i norra Molstaberg, inom byggnadsplan 0181K-P538C, visar att flertalet av de enskilda avloppen, främst för bad-, disk- och tvättvattenavlopp, är undermåliga och uppenbara risker finns för påverkan på grundvatten och dricksvattentäkter i området. Speciellt stor olägenhet kunde konstateras på permanentbebodda fastigheter. Fastigheterna i området ligger tätt och den genomsläppliga marken ökar behovet av väl tilltagna skyddsavstånd mellan avloppsanläggningar och dricksvattenbrunnar. Miljökontoret bedömer att avlopp inte kan lösas med enskilda lösningar på majoriteten av fastigheterna och att behovet av en hållbar avloppslösning i ett större sammanhang bedöms som hög. I takt med att fler bosätter sig i området permanent ökar behovet av att anordna en hållbar VA-situation.

Norra Molstaberg är i behov av åtgärder för en långsiktigt hållbar VA-försörjning. Med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön bedömer miljökontoret att det finns ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang enligt 6 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Bilagor

1. Sammanställning av avloppssituationen
2. Karta 1, 2 och 3 över inventerat område med avlopp och dricksvattenbrunnar.

Utredningen framtagen av: Anna Forsgren, miljöinspektör, Susanne Govella, miljöinspektör, Merna Al-Sabti, miljöinspektör, Tuuli Kivimäki, miljöinspektör och Karl-Axel Reimer, enhetschef